

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Videnskabsudvalget

Hermed oversendes til orientering udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, som sendes i høring dags dato.

Lovforslaget er udarbejdet som led i implementeringen af ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse” og på baggrund af en møderække i en teknisk arbejdsgruppe under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Der vedlægges høringsbrev. Høringslisten fremgår af lovforslaget.

Med venlig hilsen

Helge Sander

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vt@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (Opfølgning af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

Vedlagt fremsendes i høring udkast til forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold.

Lovforslaget er udarbejdet som led i implementeringen af ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse” og på baggrund af en møderække i en teknisk arbejdsgruppe under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Lovforslaget implementerer anbefalingerne 15, 17, 18, 20 og 25 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 28. juli 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 1427 af 21. december 2005. Desuden implementer lovforslaget anbefaling 31 i hhv. lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 23. juni og i lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (R&TTE-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002. Denne anbefaling ventes også implementeret i retsplejeloven.

Det skal bemærkes, at lovforslaget har tæt sammenhæng til udmøntningen af andre anbefalinger i handlingsplanen, som Justitsministeriet udsender i høring om kort tid og til udmøntning af hjemmelen i retsplejeloven til at udstede logningsbekendtgørelsen, jf. retsplejeloven § 786, stk. 4.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling skal hermed anmode om eventuelle bemærkninger til udkastet til forslag til lov.

Disse bemærkninger bedes være Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Internationalt og Telepolitisk Center, Bredgade 43, 1260 København K i hænde **senest fredag den 3. marts 2006 kl. 12:00.**

Høringssvar modtages helst elektronisk på e-post-adressen tpk-post@vtu.dk.

Med venlig hilsen

Sune Rahn

U D K A S T

Forslag til

Lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold
(Opfølgning af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

§ 1

I lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 28. juli 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 1427 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

1. § 15, *stk. 1*, affattes således:

” *Stk. 1*. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere som nævnt i § 6, *stk. 1*, skal uden udgift for staten, herunder for politiet, sikre,

- 1) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. lov om rettens pleje kapitel 71,
- 2) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. lov om rettens pleje kapitel 71, i form af fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning, umiddelbart efter at disse registreres.
- 3) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at det efter anmodning fra politiet er muligt at foretage aflytning og øjeblikkelig overførelse af telekommunikation til en anden medlemsstat efter artikel 18, *stk. 5*, litra a, sammenholdt med *stk. 2*, litra a og c, i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater,
- 4) at de gateway-stationer, udbyderen anvender, er indrettet således, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i andre medlemsstater, der benytter gateway-stationen, har direkte adgang til denne, så det gennem sådanne udbydere er muligt at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig i den pågældende medlemsstat, jf. artikel 19 i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, og

5) at udbyderen har direkte adgang til gateway-stationer, der befinder sig i andre medlemsstater, og som udbyderen benytter, således at politiet gennem udbyderen har mulighed for at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig her i landet, jf. retsplejelovens kapitel 71 og konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.”

2. I § 15, stk. 2, ændres ”centraler” til ”udstyr, systemer”.

3. I § 15, stk. 3, ændres ”stk. 1, nr. 2” til ”stk. 1, nr. 3”.

4. Efter § 15, stk. 3, indsættes som nyt stk. 4.:

”Stk. 4. Det påhviler udbyderen at sikre, at politiets anmodninger om fremskaffelse af historisk tele- og udvidet teleoplysning, jf. stk. 1, nr. 1, behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes.”

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

5. I § 15, stk. 4, der nu bliver stk. 5, ændres ”stk. 1, nr. 1 og 2” til stk. 1, nr. 1, 2 og 3” og ”centraler ” ændres til ”udstyr”.

6. Efter § 15 indsættes i kapitel 3:

”§ 15 a. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal til en fælles database, jf. § 56, stk. 3, indberette og opdatere oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder. Oplysninger skal indberettes umiddelbart efter en slutbrugers skift af udbyder, jf. § 36 om nummerportabilitet. Forpligtelsen påhviler den udbyder, der modtager slutbrugeren, og den gælder også i de tilfælde, hvor slutbrugeren overføres uden anvendelse af procedurerne for nummerportabilitet.

§ 15 b. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal registrere deres virksomhed hos Rigspolitiets Telecenter.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at det i stk. 1 nævnte krav kan fraviges for mindre udbydere, eller hvor særlige praktiske hensyn nødvendiggør dette.”

7. I § 22, stk. 2, nr. 1, indsættes efter ”§ 15, stk. 1,” : ”§ 15 a”.

8. I § 112, stk. 1, nr. 1, indsættes efter ”§ 15, stk. 3,” : ”§ 15, stk. 4,”.

§ 2

I lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 23. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 4 indsættes efter *stk. 4* som nyt stykke:

” *Stk. 5.* Politiet kan uanset *stk. 1* anvende radiofrekvenser uden tilladelse med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v. som led i indgreb foretaget i medfør af lov om rettens pleje § 791 c.”

§ 3

I lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002, foretages følgende ændring:

1. Efter § 4 indsættes:

”§ 4a. Loven finder ikke anvendelse på politiets brug af apparater med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., der sker som led i indgreb foretaget i medfør af lov om rettens pleje § 791 c.”

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2006, jf. dog *stk. 2-4*.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 1, nr. 1, for så vidt angår historisk tele- og udvidet teleoplysning, og § 1, nr. 4.

Stk. 3. § 1, nr. 1, træder for så vidt angår udstyr, der etableres efter lovens ikrafttrædelse til brug for fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning, i kraft 1. juli 2007.

Stk. 4. § 1, nr. 1, træder for så vidt angår udstyr, der er idriftsat inden lovens ikrafttrædelse til brug for fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning, i kraft 1. januar 2008.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

A. Baggrunden for lovforslaget

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Regeringen fremlagde den 16. november 2005 en handlingsplan for terrorbekæmpelse på baggrund af rapporten ”Det danske samfunds beredskab og indsats mod terror” fra en tværministeriel arbejdsgruppe nedsat af Statsministeriet.

Formålet med dette lovforslag er at gennemføre en række anbefalinger, der vedrører teleområdet.

På teleområdet bliver der i handlingsplanen lagt vægt på behovet for at iværksætte et udredningsarbejde i samarbejde med branchen med henblik på afklaring af de tekniske konsekvenser af de forskellige anbefalinger - og i muligt omfang omkostningsskøn.

På den baggrund har der været gennemført en proces, hvor der, i en teknisk arbejdsgruppe under Videnskabsministeriet, har været arbejdet med konkretisering af anbefaling 15, 17, 18 og 25 i samarbejde med de relevante parter i branchen, Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste og IT- og Telestyrelsen. Øvrige anbefalinger på teleområdet har ikke været drøftet.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Videnskabsministeriets tekniske arbejdsgruppe har således særligt haft til formål at konkretisere rammerne for mulige tekniske løsninger, herunder at estimere omkostningsniveauerne med henblik på at identificere afbalancerede løsninger.

Derudover indeholder lovforslaget forslag til gennemførelse af handlingsplanens anbefaling 20 og 31.

B. Gældende regler

1. Lov om konkurrence- og forbrugerforhold

1. Lov om konkurrence- og forbrugerforhold

I medfør af den nuværende § 15 er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller –tjenester forpligtet til at indrette de centraler, udbyderen etablerer, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Pligten til indretning af centraler gælder for alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller – tjenester. Pligten er ikke afgrænset til at gælde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller –tjenester til slutbrugere.

På grund af, at forpligtelsen er begrænset til at omfatte indretningen af centraler, betyder det i praksis, at bestemmelsen begrænses til indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af aflytning (herunder samtidig

fremadrettede teleoplysninger), jf. de hidtidige lovforslagsbemærkninger til bestemmelsen. Bestemmelsen omfatter ikke etablering af it- og efterbehandlingsudstyr (til logning af tele- og udvidet teleoplysninger).

Politiet anvender i dag følgende to kilder til oplysninger om hvilken udbyder og slutbruger, der har et nummer:

118-databasen (oplysninger om telefonnummer og kundens oplysninger)
OCH-databasen (oplysninger om operatør og udbyder)

Det følger af § 8 i bekendtgørelse nr. 1262 af 9. december 2005 om forsyningspligttydelser, at forsyningspligten omfatter en landsdækkende nummeroplysningstjeneste, der indeholder samtlige numre inden for den offentlige danske nummerplan for telefoni, ISDN og mobilkommunikation, som er tildelt slutbrugere.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Forsyningspligtudbyderen har til brug herfor oprettet 118-databasen.

For så vidt angår 118-databasen skal udbydere anmelde slutbrugeroplysninger hertil (også hemmelige numre). Databasen indeholder ikke oplysninger om, hvilken udbyder, der har et nummer.

Det følger af § 56, stk. 3 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som nævnt i stk. 1 og 2, skal sikre, at andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har adgang til via en database at få oplyst, hvilken udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester et abonnentnummer er afgivet til, med sigte på korrekt dirigering af opkald til porterede abonnentnumre.

Branchen har til brug herfor oprettet OCH-databasen.

OCH's database (Operator's Clearing House A/S), der er oprettet og drives af enkelte teleselskaber, indeholder oplysninger om netoperatører og serviceoperatører. Databasen er nødvendig af hensyn til videregivelse af trafik, nummerportering mm., hvorfor oplysningerne bør være tilstede. De tekniske dirigeringsoplysninger opdateres umiddelbart efter ændring i kundeforholdet, men oplysningerne vedrørende udbyderen har hidtil ikke været opdateret fuldstændigt, særligt ikke i relation til serviceudbydere.

Dette skyldes, at der i dag ikke er en pligt for udbyderne til at indberette oplysninger om en slutbrugers skift til et andet teleselskab til OCH databasen, medmindre dette skift indebærer en portering af nummeret.

2. Lov om radiofrekvenser

Lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 23. juni 2004, indeholder bestemmelser om anvendelse af radiofrekvenser og modtagelse af radiosignaler.

Brug af en radiostøjsender forudsætter efter loven, at IT- og Telestyrelsen udsteder tilladelse til at anvende de frekvenser, der udsendes fra udstyret, jf. lovens § 4, stk. 1. Efter de gældende regler vil dette generelt ikke være muligt, idet der i givet fald ville være tale om udstedelse af tilladelse til politiet til anvendelse af radiofrekvenser, hvortil der allerede er udstedt tilladelse til andre brugere, ligesom det ikke i alle tilfælde ville være muligt nærmere på forhånd at identificere de relevante radiofrekvenser for den konkrete situation.

IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med overholdelse af loven og de i medfør heraf fastsatte regler, jf. lovens § 38. Efter lovens § 39, stk. 1, kan IT- og Telestyrelsen meddele påbud om bl.a. standsning af driften af apparater ved konstatering af overtrædelser af loven, de i medfør heraf fastsatte regler, af de i tilladelsen fastsatte vilkår eller med henblik på at afhjælpe forstyrrelser af apparater eller af frekvensanvendelse.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Efter lovens § 53, stk. 1, nr. 1, straffes overtrædelse af § 4, stk. 1, med bøde.

3. Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold

Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002, indeholder bestemmelser om markedsføring, ibrugtagning og tilslutning af radioudstyr, teleterminaludstyr samt andre elektriske og elektroniske apparater.

Udstyr, der f.eks. udsender radiostøj med henblik på at hindre radiokommunikationen i et bestemt område, er teknisk set en radiosender og dermed som udgangspunkt omfattet af loven.

Efter lovens § 10, stk. 1, må apparater kun bruges 1) i overensstemmelse med de formål, hvortil de er bestemt, 2) når de til stadighed overholder kravene i § 5 og regler udstedt i medfør heraf, og 3) når de er forsynet med overensstemmelsesmærkning og anden mærkning fastsat i henhold til § 6, stk. 2.

I lovens § 5, stk. 1, er det fastsat, at apparater kan markedsføres, forudsat at disse er konstrueret således, at de 1) ikke frembringer kraftigere elektromagnetiske forstyrrelser, end at radio- og terminaludstyr og andre apparater kan fungere i overensstemmelse med deres formål og herunder overholder nærmere fastsatte regler herom (beskyttelseskrav), og 2) har en tilstrækkelig indbygget immunitet over for elektromagnetiske forstyrrelser,

således at de kan fungere i overensstemmelse med deres formål og herunder overholder nærmere fastsatte regler herom (beskyttelseskrav).

Anvendelse af radio- eller teleterminaludstyr m.v. med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- eller telekommunikation er således ikke lovligt i henhold den gældende lovgivning. Dette gælder også for politiets brug af sådanne apparater.

Med hjemmel i lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold har IT- og Telestyrelsen udstedt bekendtgørelse nr. 132 af 4. marts 2003 om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold. I bekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om markedsføring og brug af sådanne apparater.

Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse på forsvarets brug af apparater, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 4.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med overholdelse af loven og de i medfør heraf fastsatte regler, jf. lovens § 17, stk. 1. Efter lovens § 17, stk. 2, træffer styrelsen afgørelse om manglende overholdelse af loven og regler fastsat i medfør heraf. Styrelsen kan i den forbindelse meddele påbud om bl.a. standsning af driften af apparater.

Efter lovens § 27, stk. 1, straffes overtrædelse af § 5, stk. 1, med bøde.

Loven og bekendtgørelsen gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet) samt Rådets direktiv 89/336/EØF af 3. maj 1989 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet. R&TTE-direktivet finder ikke anvendelse på apparatur, der udelukkende anvendes i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed (herunder statens økonomiske stabilitet, når aktiviteterne vedrører spørgsmål i forbindelse med statens sikkerhed), eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Brug af støjsendere er udover lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, der kan siges at dække de rent udstyrmæssige aspekter ved markedsføring og ibrugtagning, også omfattet af lov om radiofrekvenser. Det skyldes, at en radiostøjsender ved sin tiltænkte brug er en radiosender, som anvender radiofrekvenser.

4. Forholdet til øvrig lovgivning

4.1. Relation til retsplejelovent og regler vedtaget i medfør heraf

Fastsættelse af regler omkring terrorbekæmpelse sker dels som implementering af regeringens terrorpakke fra 2002, hvor Justitsministeriet er ansvarligt ressortministerium, dels implementering af "Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse" fra november 2005.

Dele af dette lovforslag har nær sammenhæng med spørgsmål, der behandles som en del af udmøntningen af terrorpakken fra 2002.

Justitsministeriets udmøntning af logningsforpligtelsen forventes at ligge klar i efteråret 2006.

Det har den konsekvens, at dette lovforslag, på nogle områder, har karakter af rammeforpligtelser, der for så vidt angår indretning af systemer til registrering af historiske oplysninger samt praktisk bistand til politiet vedrørende fremfindning af historiske oplysninger, først udfyldes, når Justitsministeriet udsteder logningsbekendtgørelsen.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det har endvidere den konsekvens, at det er vanskeligt at estimere de samlede økonomiske konsekvenser, fordi konsekvenserne vil være meget afhængige af udmøntningen af logningsforpligtelsen.

Endelig betyder det, at for dele af dette lovforslag må ikrafttræden fastsættes, så den falder sammen med logningsbekendtgørelsens ikrafttræden, da det ikke vil være muligt for udbyderne at vide, hvad deres systemer skal indrettes til at kunne, før denne bekendtgørelse er udstedt.

I den forbindelse må der forventes en rimelig overgangsperiode i logningsbekendtgørelsen, som vil gælde tilsvarende for dette lovforslag, af hensyn til at udbyderne skal have mulighed at indrette deres systemer efter kravene.

4.2. Den tværministerielle arbejdsgruppes overvejelser

I november 2005 afgav Statsministeriets tværministerielle arbejdsgruppe vedr. terrorbekæmpelse en rapport med titlen "Det danske samfunds beredskab og indsats mod terror".

Rapporten indeholder arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger om ændring af bl.a. telelovgivningen.

Rapportens anbefalinger dannede grundlag for "Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse".

4.2.1. Arbejdsgruppens generelle overvejelser

Arbejdsgruppen konstaterer, at det følger af § 15 i lov nr. 418 af 31. maj 2000 om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, at udbydere

af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester – uden udgift for staten, herunder for politiet – skal sikre, at de centraler, udbyderen etablerer, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. retsplejelovens kapitel 71,

Gruppen bemærker endvidere, at det følger af samme lovs § 6, stk. 1, at ved udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester forstås parter, som på kommercielt grundlag stiller net eller tjenester til rådighed for flere slutbrugere.

Arbejdsgruppen anfører, at formålet med reglerne i § 15 er at fastslå en pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til at sikre, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden på de pågældende udbyderes centraler. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester har således pligt til at indrette centraler, så det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, og til ved anskaffelse af centraludstyr at sikre, at dette er indrettet således, at aflytning er mulig.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Arbejdsgruppen bemærker, at store dele af nutidens elektroniske kommunikation ikke transporteres via centralbaserede netværk, men via pakkebaseret kommunikation, som er en særlig teknologisk fremføringsform af informationen. Således anvendes der pakkebaseret kommunikation i forbindelse med mobiltelefoni, voice-over IP, internet- og andre former for datakommunikation mv.

Arbejdsgruppen anfører, at det må antages, at pligten for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester efter ordlyden af telekonkurrencelovens § 15 ikke omfatter pakkebaserede netværk. Der gælder derfor ikke en pligt for de omfattede udbydere til at sikre (uden udgift for staten, herunder politiet), at det tekniske udstyr er indrettet således, at det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden i relation til pakkebaseret kommunikation.

4.2.2. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. pligter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

Oplysninger om telekommunikation vil ofte have væsentlig betydning for politiets efterforskning. Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at der stilles en række krav til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at sikre politiet en hurtig og effektiv adgang til oplysninger om telekommunikation som led i konkret efterforskning.

4.2.3. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. teknisk indretning hos udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

Arbejdsgruppen anfører, at som beskrevet kan der ikke i medfør af § 15 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet antages at gælde en pligt for de af loven omfattede udbydere til at sikre (uden udgift for staten, herunder politiet), at det tekniske udstyr er indrettet, så det teknisk er muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden i relation til pakkebaseret kommunikation.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at indgreb i meddelelshemmeligheden i fremtidige kommunikationsformer kunne være forbundet med store omkostninger for politiet, da omkostningerne i forbindelse med etablering af indgrebet vil påhvile staten.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

15. Arbejdsgruppen anbefaler, at § 15 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet ændres, så udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester får pligt til at indrette deres tekniske udstyr på en måde, der gør indgreb i meddelelshemmeligheden muligt uanset teknologisk fremføringsform.

Arbejdsgruppen bemærker, at det muligvis vil være nødvendigt at udvikle nye tekniske løsninger for at kunne opfylde en sådan forpligtelse.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at det danske telemarked i dag er kendetegnet ved, at der er mange teleudbydere af meget varierende størrelse. Det kan til illustration heraf nævnes, at 6 % af teleselskaberne i 2004 stod for 94 % af omsætningen. Der findes således ved siden af de store udbydere en lang række mindre udbydere, der på kommerciel basis tilbyder teleydelser til danske forbrugere.

Arbejdsgruppen har hæftet sig ved, at ud over store og mindre store ”traditionelle” teleselskaber findes der bl.a. en række foreninger (der skal tælles i tusinder) – f.eks. boligforeninger eller antenneforeninger – der udbyder typisk internettjenester eller telefoni gennem etablering af lokale net.

Arbejdsgruppen vurderer, at da behovet for at kunne foretage indgreb primært retter sig mod de større udbydere, og da omkostningerne ved at ændre de tekniske systemer vil kunne virke meget byrdefulde for især mindre udbydere, bør det efter arbejdsgruppens opfattelse – med henblik på at sikre et bredt konkurrence- og innovationspræget telemarked – overvejes at undtage de helt små udbydere, herunder f.eks. andelsbolig- og antenneforeninger.

Samtidig anfører arbejdsgruppen, at det kan overvejes at give udbyderne mulighed for at out-source forpligtelsen, således at indgrebet rent faktisk

finder sted hos f.eks. den netværksudbyder, hvis net den pågældende mindre udbyder benytter.

4.2.4. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. indhentning af tele- og masteoplysninger

Arbejdsgruppen bemærker, at Politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, har i såvel overvågnings- som efterforskningsmæssig henseende et udpræget behov for at kunne indhente tele- og masteoplysninger. I en række tilfælde vil det således være af afgørende betydning for muligheden for at efterforske og retsforfølge strafbare forhold, at der indhentes oplysning om, hvordan, hvornår og med hvem en person kommunikerer/har kommunikeret. Det er endvidere væsentligt at få disse oplysninger så hurtigt som muligt.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at i takt med, at der opstår flere og flere teleudbydere, og at der er udsigt til, at flere teleudbydere i fremtiden vil være i stand til at etablere eget net, er der efter arbejdsgruppens opfattelse behov for via regulering i telelovgivningen at sikre, at der skabes adgang for politiet til hos samtlige teleudbydere at kunne indhente fremadrettede tele- og masteoplysninger, samtidig med at disse registreres, hvilket vil sige samtidig med at en person foretager et opkald, aktiverer en sendemast o.lign. Det bør i den forbindelse som udgangspunkt være tilstrækkeligt, at den enkelte udbyder ved out-sourcing af forpligtelsen sikrer, at politiet kan få adgang on-line i relation til fremadrettede teleoplysninger, evt. hos den netværksudbyder, hvis netværk den pågældende udbyder benytter.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

17. *Arbejdsgruppen anbefaler, at der i telelovgivningen fastsættes krav om, at politiet hos alle teleudbydere skal have mulighed for at indhente fremadrettede tele- og masteoplysninger, samtidig med at disse registreres, hvilket vil sige samtidig med, at en person foretager et opkald, aktiverer en sendemast og lignende. Forpligtelsen bør kunne opfyldes ved out-sourcing.*

Arbejdsgruppen bemærker, at det endvidere vil have væsentlig betydning for den efterforskningsmæssige indsats, hvis teleudbyderne har pligt til straks ved politiets anmodning herom at levere historiske maste- og teleoplysninger. Det vil således i konkrete tilfælde kunne være afgørende, at politiet får adgang til disse oplysninger i løbet af ganske kort tid.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

18. *Arbejdsgruppen anbefaler, at der i telelovgivningen fastsættes krav om, at politiet hos alle teleudbydere skal have mulighed for at indhente*

historiske tele- og masteoplysninger. Der er behov for, at teleudbyderne forpligtes til at iværksætte sådanne indgreb straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes.

4.2.5. Arbejdsgruppens overvejelser vedrørende registrering af udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

Arbejdsgruppen bemærker, at der i dag ikke stilles krav om forudgående tilladelse o.lign. til at etablere sig som udbyder af telenet eller teletjeneste ud over de forpligtelser, der følger af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (telekonkurrenceloven).

Arbejdsgruppen anfører, at enhver således principielt kan etablere sig som udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, uden at de offentlige myndigheder har mulighed for at stille krav til en sikkerhedsmæssig forsvarlig udøvelse af denne virksomhed, og uden at Rigspolitiets Telecenter har kendskab til selskabet. Rigspolitiets Telecenter er ansvarlig for udvikling, teknisk bistand og administrativ drift i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden, primært aflytning af samtale- og datatrafik, herunder aflytning af mobiltelefoner. Endvidere indkøber Telecenteret teknisk udstyr m.v. hertil.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

20. *Arbejdsgruppen anbefaler, at der med henblik på at identificere og udfinde udbydere på telemarkedet til brug ved iværksættelse af indgreb stilles lovkrav om, at udbydere af telenet eller teletjenester som forudsætning for at drive denne virksomhed skal registreres hos Rigspolitiets Telecenter.*

Arbejdsgruppen finder dog, at det ikke vil være formålstjenligt, at alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester etablerer et døgnbetjent kontaktpunkt. Det vil på den baggrund heller ikke være behov for, at alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester registreres hos Rigspolitiets Telecenter. Det kan derfor overvejes at undtage de helt små udbydere samt udbydere, der ikke stiller kommunikationsnet og -tjenester til rådighed på et kommercielt grundlag.

4.2.6. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. opdatering af teledatabaser

Arbejdsgruppen anfører, at Politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, har mulighed for at indhente oplysninger om, hvem en telefon tilhører, samt hvilken operatør et telefonnummer er tilknyttet.

Teleselskaberne har oprettet et såkaldt Operator's Clearing House (OCH),

der indeholder oplysninger om operatørtilknytning fsva. alle telefonnumre her i landet.

Arbejdsgruppen bemærker, at Politiet dog ved flere lejligheder har konstateret, at disse databaser vedrørende telefonnumre ikke opdateres løbende. Denne manglende løbende opdatering har den konsekvens, at identifikationen af et telefonnummer, rette operatør samt nummerets bruger besværliggøres.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

25. Arbejdsgruppen anbefaler, at teleudbydere pålægges løbende at opdatere relevante teledatabaser med oplysninger om telefonnummer, rette operatør og nummerets bruger.

4.2.7. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. andre lovændringer

Arbejdsgruppen bemærker, at i lovbekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002 om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold er der bestemmelser om forbud mod anvendelse og markedsføring af udstyr, som kan forstyrre samfundsvigtig radiokommunikation.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at et udstyr, der udsender (radio)støj med henblik på at hindre radiokommunikation i et bestemt geografisk område, teknisk set er en radiosender. Udstyret er som udgangspunkt omfattet af loven.

IT- og Telestyrelsen administrerer loven, og styrelsen fører tilsyn med overholdelse af loven. Derudover kan IT- og Telestyrelsen meddele påbud om både tilbagetrækning af apparater fra markedet og standsning af driften af apparater. Endvidere kan IT- og Telestyrelsen nedlægge forbud mod markedsføring.

Arbejdsgruppen konstaterer, at en forudsætning for markedsføring og ibrugtagning af radioudstyr er, at udstyret bl.a. ikke ved sin brug må forstyrre andre apparater. En støjsender, der netop har som formål at hindre radiokommunikation i et bestemt område, opfylder ikke lovens krav og må på den baggrund ikke lovligt markedsføres eller anvendes i Danmark.

Arbejdsgruppen bemærker, at IT- og Telestyrelsen med hjemmel i loven har udstedt bekendtgørelse nr. 132 af 4. marts 2003 om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold. Det følger bl.a. af bekendtgørelsens § 1, stk. 4, at bekendtgørelsen ikke finder anvendelse på forsvarets brug af apparater.

Både loven og bekendtgørelsen gennemfører dele af Europa-Parlamentets

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse samt Rådets direktiv 89/336/EØF af 3. maj 1989 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet i dansk ret. Det følger bl.a. af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv, at direktivet ikke finder anvendelse på apparatur, der udelukkende anvendes i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Arbejdsgruppen bemærker, at ud over lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, der dækker de rent udstyrmæssige aspekter ved markedsføring og ibrugtagning, er brugen af støjsendere også omfattet af lov om radiofrekvenser, da en radiostøjsender ved sin tiltænkte brug er en radiosender og benytter radiofrekvenser.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at anvendelse af en radiostøjsender efter lov om radiofrekvenser forudsætter, at IT- og Telestyrelsen meddeler tilladelse til at benytte alle de frekvenser, der udsendes fra udstyret. Det vil på baggrund af de nuværende regler generelt ikke være muligt.

Politiets Efterretningstjeneste har over for arbejdsgruppen oplyst, at der med henblik på at forhindre et terroranslag vil kunne være behov for at anvende udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation mv. i et givent område.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

31. *Arbejdsgruppen anbefaler, at der skabes den fornødne lovhjemmel til, at politiet i særlige situationer kan anvende udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation mv. Dette bør efter arbejdsgruppens opfattelse ske ved indsættelse af en udtrykkelig hjemmel hertil i retsplejeloven samt ved de fornødne konsekvensændringer af reglerne på radio- og telekommunikationsområdet. Indgreb bør forudsætte, at en retskendelse kan opnås.*

4.2.8. Persondataloven

Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger, som ændret ved lov nr. 280 af 25. maj 2001 (persondataloven), gælder ifølge lovens § 1 for al behandling af personoplysninger som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling og for ikke elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register. Behandling omfatter enhver form for håndtering af personoplysninger, herunder bl.a. videregivelse.

Lovforslaget ændrer ikke de rettigheder og forpligtelser, der gælder for behandling af personoplysninger, jf. persondataloven eller anden lovgivning, der indeholder regler om beskyttelse af personoplysninger.

De oplysninger, der er omfattet af dette lovforslag, kan indeholde personoplysninger omfattet af persondataloven. Det fremgår dog af § 2 stk. 11 i persondataloven, at loven ikke gælder for behandlinger, der udføres for politiets og forsvarrets efterretningstjenester.

C. Lovforslagets indhold

1. Ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet

Hensigten med anbefalingerne er fremover at sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, forpligtes til at indrette deres systemer således, at et indgreb i meddelelshemmeligheden er muligt. Dette skal være muligt uanset den teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Formålet er desuden at sikre, at udbydere skal kunne give politiet adgang til aflytning, teleoplysninger og udvidede teleoplysninger vedrørende en kommunikation til/fra en bestemt kunde eller et bestemt fælles radiobaseret accesspunkt uafhængig af den teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen.

I medfør af den nuværende § 15 er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester forpligtet til at indrette de centraler, udbyderen etablerer, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden. Med den nye bestemmelse forpligtes udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller – tjenester til slutbrugere desuden til at indrette det udstyr og de systemer, de allerede anvender i dag, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden.

Endelig skal forslaget sikre, at politiet kan få den nødvendige praktiske bistand fra udbyderne.

Politiet har behov for at kunne forbinde et telefonnummer med en udbyder, så de kan henvende sig det rigtige sted, når de skal videre med efterforskningen. Lovforslaget sikrer, at der til enhver tid findes et opdateret register over nummertildeling.

Med den nye bestemmelse forpligtes udbyderne desuden til at indrette det udstyr og de systemer, de allerede anvender i dag, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden

1.1. Definitioner

For så vidt angår en række begreber i forslaget til ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, er det de gældende definitioner i retsplejelovens kapitel 71, der finder anvendelse.

Dette skyldes, at lovforslaget bl.a. implementere anbefalingerne 15, 17 og 18 i ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”, der drejer sig om at sikre rammerne for politiets mulighed for indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. Retsplejeloven.

Nedenfor gengives de begreber fra retsplejeloven, der anvendes i lovforslaget, samt definitionen:

1.1.1. Indgreb i meddelelseshemmeligheden

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Indgreb i meddelelseshemmeligheden er beskrevet i Retsplejelovens § 780.

Retsplejelovens § 780 indeholder følgende typer af indgreb i meddelelseshemmeligheden: Telefonaflytning, anden aflytning (rumaflytning), teleoplysning (f.eks. hvilke telefonnumre der har været sat i forbindelse med et bestemt telefonnummer), udvidet teleoplysning (f.eks. masteoplysninger), brevåbning og brevstandsning.

Bestemmelsen definerer begreberne som følger:

”§ 780. Politiet kan efter reglerne i dette kapitel foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden ved at

1) aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (telefonaflytning),

2) aflytte andre samtaler eller udtalelser ved hjælp af et apparat (anden aflytning),

3) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (teleoplysning),

4) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (udvidet teleoplysning),

5) tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet af breve, telegrammer og andre forsendelser (brevåbning) og

6) standse den videre befordring af forsendelser som nævnt i nr. 5 (brevstandsning).

Stk. 2. Politiet kan foretage optagelser eller tage kopier af de samtaler, udtalelser, forsendelser m.v., som er nævnt i stk. 1, i samme omfang som politiet er berettiget til at gøre sig bekendt med indholdet heraf.”

1.1.2. Aflytning

På baggrund af Retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, forstås aflytning således:

”aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation”

Begrebet er desuden beskrevet i den tværministerielle arbejdsgruppes rapport, der ligger til grund for ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”

Arbejdsgruppen har beskrevet det på følgende måde:

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

”Det følger af retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, at der ved telefonaflytning er tale om aflytning af telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation. Det vil først og fremmest sige aflytning af samtaler på fastledningsnettet og mobiltelefonnettet. For så vidt angår anden tilsvarende telekommunikation er der typisk tale om telefax, SMS, e-mail, Internet, voice-over IP, mv.

Det bemærkes, at kommunikation, der ikke føres over det offentlige net, ikke er omfattet af bestemmelserne om telefonaflytning, og aflytning heraf kan derfor foretages uden retskendelse. Det vil sige, at politiet kan foretage aflytning af egentlig radiokommunikation uden forudgående retskendelse. Det kan f.eks. være en skibsradio eller walkie-talkies.”

1.1.3. Teleoplysning

På baggrund af Retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3, forstås teleoplysning således:

”indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil”

1.1.4. Udvidet teleoplysning

På baggrund af Retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 4, forstås udvidet teleoplysning således:

”indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater”

Begreberne ’teleoplysning’ og ’udvidet teleoplysning’ er desuden beskrevet i den tværministerielle arbejdsgruppes rapport, der ligger til grund for ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”

Arbejdsgruppen har beskrevet det på følgende måde:

”Ved teleoplysning forstås oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes (eller har været sat) i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil.

Tilladelse til at indhente teleoplysninger kan ske såvel fremadrettet som bagudrettet (historiske teleoplysninger).

Ved udvidet teleoplysning forstås oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater, dvs. oplysning om, hvilke mobiltelefoner der i et givet tidsrum har benyttet sig af en bestemt sendemast.

Retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3 og 4, giver alene politiet adgang til at indhente oplysninger vedrørende trafikdata i forbindelse med telekommunikation og omfatter således ikke selve indholdet af kommunikationen.

Det bemærkes, at hvis der foreligger samtykke fra telefonens indehaver, anses indhentelse af oplysninger ikke for et indgreb i meddelelshemmeligheden.”

1.1.5. Masteoplysning

Ved masteoplysning forstås udvidet teleoplysning jf. ovenfor under pkt. 1.1.4.

1.2. Pligtsubjekt

Pligtsubjektet i forhold til § 15 afgrænses til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og –tjenester til slutbrugere, jf. § 6, stk. 1, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

For så vidt angår forpligtelsen til at kunne levere historiske oplysninger afgrænses pligtsubjektet yderligere af regler udstedt i medfør af terrorpakken fra 2002, jf. L 35, forslag til lov om ændring af straffeloven,

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

retspejleloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, våbenloven, udleveringsloven samt lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige.

Det fremgår desuden af rapporten ”Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror”, at det kan overvejes at give udbyderne mulighed for at out-source forpligtelsen, således at indgrebet rent faktisk finder sted hos f.eks. den netværksudbyder, hvis net den pågældende mindre udbyder eller en tjenesteudbyder benytter, jf. ovenfor under 4.2.3.

Udbyderen kan derfor out-source forpligtelsen jf. § 15 til indretning af udstyr og systemer, således at indgreb i meddelelshemmeligheden er mulig. Den udbyder, som forpligtelsen påhviler, skal have mulighed for at aftale med f.eks. en anden udbyder, at de praktiske indgreb kan ske i den anden udbyders domæne. Det kan f.eks. gøre sig gældende for gensalgsudbydere og bolignet.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Forpligtelsen afgrænses således, at den udbyder, der har slutbrugerforholdet, som udgangspunkt har ansvaret for at sikre, at der kan gives adgang til indgreb i meddelelshemmeligheden.

Det er altid den udbyder, som out-sourcer forpligtelsen, der er ansvarlig for, at den udbyder, forpligtelsen er out-sourcet til, indretter systemet, så indgreb i meddelelshemmeligheden kan finde sted.

1.3. Omfang af udbyderbegrebet

Arbejdsgivere anses ikke for udbydere af elektroniske kommunikationsnet- og tjenester i forhold til de ansatte, som man stiller intern teleinfrastruktur og tjenester til rådighed for i forbindelse med ansættelsesforholdet. Dette gælder både computere, infrastruktur m.v., der benyttes på arbejdspladsen, og evt. hjemmearbejdspladser. En tilsvarende begrænsning følger af forarbejderne til terrorpakken 2002, og de regler, der vedtages i medfør heraf.

Det er i den forbindelse uden betydning, hvorvidt arbejdsgiveren selv forestår (etablerer, overvåger og driver) den omhandlede interne infrastruktur og de omhandlede interne tjenester (såvel telefoni som data), eller om virksomheden har outsourcet driften heraf til en ekstern outsourcing-leverandør, herunder teleudbydere. Heller ikke outsourcing-leverandøren kan således anses for udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Outsourcing-leverandører kan antage flere former, afhængigt af deres forretningsmodel, og kan således omfatte virksomheder, der udover den interne teleinfrastruktur og de basale interne tjenester overvåger, driver og vedligeholder virksomhedens øvrige centrale IT-systemer og

applikationer, virksomhedens hjemmesider, herunder hjemmesider til internethandel, email-adresser og -applikationer m.v. Det outsourcete udstyr og de outsourcete funktioner kan fysisk enten være placeret hos virksomheden (kunden) selv eller hos leverandøren. Uanset hvor udstyret er placeret, vil der i den samlede installation nødvendigvis indgå en eller flere dedikerede forbindelser (typisk faste kredsløb), med henblik på at sikre outsourcing-leverandøren, henholdsvis virksomheden, adgang til det omhandlede interne net med tilhørende interne tjenester.

For så vidt angår de ovenfor beskrevne interne net, vil politiet via oplysninger fra udbydernes net og tjenester således kunne komme frem til det punkt, hvor det private net, herunder det interne net, er forbundet med et offentligt net, der formidler virksomhedens kommunikation med omverdenen. Derfra er det politiets opgave at komme videre indenfor det interne net. Det skal bemærkes, at kommunikation i interne net kun er undtaget, så længe der alene er tale om intern kommunikation modsat den situation, at kommunikationen går ud af det interne net til det offentlige net.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Den udbyder, som det interne net anvender til kommunikation med omverdenen, er imidlertid forpligtet til f.eks. at stille oplysninger om, hvem et givent nummer, IP-adresse eller lignende er tildelt, til rådighed for politiet.

Udover ovennævnte afgrænsning af udbyder-begrebet er det væsentligt at slå fast, at heller ikke virksomheder, der via internettet udbyder den stadigt voksende liste af web-baserede applikationer, som eksempelvis computerspils-applikationer, søgetjenester, email-tjenester af samme type som f.eks. "hotmail", videokonference-applikationer, meddelelsetjenester som f.eks. MS Messenger og LotusSameTime, download af software og lign., IP-telefoni applikationer der ikke omfatter udveksling af trafik med den offentlige nummerplan og de traditionelle taletefonitjenester (PSTN), kan anses for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

For de ovenfor nævnte afgrænsninger af udbyder-begrebet gælder, at virksomheder, der både leverer denne type ydelser (outsourcing og/eller webbaseret udbud af applikationer), og tillige er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i telelovgivningens forstand, for så vidt angår den sidstnævnte del af deres virksomhed vil være omfattet af udbyder-begrebet.

1.4. Undtagelser til anvendelsesområdet

Det fremgår af den tværministerielle arbejdsgruppes rapport "Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror", at: "Da behovet for at kunne

foretage indgreb primært retter sig mod de større udbydere, og da omkostningerne ved at ændre de tekniske systemer vil kunne virke meget byrdefulde for især mindre udbydere, bør det efter arbejdsgruppens opfattelse – med henblik på at sikre et bredt konkurrence- og innovationspræget telemarked – overvejes at undtage de helt små udbydere, herunder f.eks. andelsbolig- og antenneforeninger.”

1.4.1 Fremadrettede oplysninger

For så vidt angår de fremadrettede oplysninger fastholdes den nuværende bemyndigelse i § 15 til at fastsætte regler, hvorefter de krav, der stilles til indretningen af udstyr og systemer, kan fraviges i særlige tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn nødvendiggør dette.

Det fremgår af bemærkningerne til lov om konkurrence og forbrugerforhold på telemarkedet, at den nuværende bemyndigelsesbestemmelse i lovens § 15, stk. 4, bl.a. er nødvendiggjort af, at pligten i § 15 til at indrette udstyr og systemer er rettet mod alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og –tjenester.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Det fremgår desuden af bemærkningerne, at bemyndigelsen bl.a. vil ”kunne anvendes til at fastsætte regler, hvorefter visse udbydere af telenet eller teletjenester, der ikke er offentlige, fritages for de nævnte krav til indretning af centraler. Anvendelsesområdet for sådanne regler vil som udgangspunkt være mindre udbydere af ikke offentlige telenet, herunder eksempelvis boligforeninger og virksomheder, hvor en opfyldelse af de stillede krav vil virke uforholdsmæssigt byrdefuldt.”

I sådanne tilfælde vil trafikken ofte gå til/fra én bestemt udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, i hvis net, der vil være mulighed for at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden.

På trods af at den nye § 15 bliver begrænset til at gælde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller –tjenester til slutbrugere, vil der stadig være behov for en bemyndigelsesbestemmelse til fravigelse af forpligtelsen til at indrette udstyr og systemer.

På grund af den udvidede bestemmelse i § 15 til at omfatte indretningen af andet udstyr og systemer end centraler, vil bemyndigelsesbestemmelsen fremover også kunne anvendes til at fravige forpligtelsen for visse offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvor det ikke teknisk giver mening eller er uforholdsmæssigt byrdefuldt for mindre udbydere at pålægge en forpligtelse til at kunne foretage en bestemt type indgreb i meddelelseshemmeligheden.

I flere tilfælde giver det således ikke mening at lade pligten være gældende. Som eksempel kan nævnes radiobaserede systemer og andre

systemer med mulighed for direkte kommunikation mellem terminaler, f.eks. TETRA, samt muligheden for at kunne fritage broadcasting-tjenester fra forpligtelsen.

1.4.2. Historiske oplysninger

Den nærmere afgrænsning af anvendelsesområdet i forhold til historiske (bagudrettede) oplysninger vil blive fastsat i forbindelse med udstedelsen af Justitsministeriets ”logningsbekendtgørelse”. Der er i forbindelse med udarbejdelsen af denne bekendtgørelse nedsat en arbejdsgruppe under Justitsministeriet med repræsentanter fra IT- og Telebranchen og boligforeninger og –selskaber. Arbejdet forventes tilendebragt i løbet af sommeren 2006.

Logningsbekendtgørelsen udstedes med hjemmel i lov nr. 378 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence og forbrugerforhold på telemarkedet m.v., der bl.a. indsatte nye bestemmelser i retsplejelovens § 786 om registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik og om telenet- og teletjenesteudbydere praktiske bistand til politiet.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Efter retsplejelovens § 786, stk. 4, påhviler det udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at foretage registrering og opbevaring i 1 år af oplysninger om teletrafik til brug for efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold. Justitsministeren fastsætter i henhold til bestemmelsen efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling nærmere regler om denne registrering og opbevaring.

Det fremgår af forarbejderne til anti-terror lovforslaget, at det i forbindelse med indførelsen af bestemmelsen i retsplejelovens § 786, stk. 4, var forudsat, at ikke enhver udbyder skulle omfattes af logningspligten.

I besvarelsen af spørgsmål nr. 63 fra Folketingets Retsudvalg (L 35 – bilag 43) anførte Justitsministeren således bl.a., at det ikke vil være hensigtsmæssigt, at enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester omfattes af den foreslåede regulering, og at der i forbindelse med den nærmere regelfastsættelse efter den bestemmelse i § 786, stk. 4, derfor vil skulle foretages en hensigtsmæssig afgrænsning af den omfattede personkreds gennem eksempelvis en ”bagatelgrænse”, hvorefter mindre udbydere ikke generelt skal logge trafikdata i 1 år.

Justitsministeren uddybede spørgsmålet om en bagatelgrænse i besvarelsen spørgsmål nr. 127 (L 35 – bilag 100), hvoraf det bl.a. fremgår, at den fastsættelse af bagatelgrænsen vil afhænge af den nærmere tekniske udmøntning af logningsforpligtelsen, men at det efter en foreløbig

vurdering måtte antages, at bagatelgrænsen ville komme til at ligge nærmere omkring 100 tilsluttede brugere end omkring de 1.000.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at logningspligten som udgangspunkt ikke ville skulle omfatte arbejdspladser og offentlige institutioner, f.eks. biblioteker og uddannelsesinstitutioner, der på ikke-kommercielt grundlag stiller net eller tjenester til rådighed for eksterne parter i form af lånere, studerende, patienter o.lign.

Det fremgår endelig af forarbejderne, at det kan overvejes at undtage særlige typer af tjenester fra logningspligten. Blandt de tjenester, der kan indgå i disse overvejelser, er ældre tjenester så som teksttefontjenesten til handicappede, hvor den tekniske indretning ikke muliggør en egentlig logning.

Tjenester med lokale og isolerede infrastrukturnet så som FWA-net eller WLAN-net, der kræver, at der etableres en tilslutning til andre elektroniske kommunikationsnet, før der kan tilbydes egentlige tjenester til slutbrugerne, kan også tænkes undtaget fra logningspligten. Tilsvarende gælder for lukkede landmobile radionet, der benyttes af eksempelvis politiet, beredskabstjenester, vognmænd og taxifirmaer, og datanet der udelukkende benyttes til opsamling og videresendelse af data fra person til maskine eller fra maskine til maskine. Det sker eksempelvis ved overvågning og styring af processer i produktionsanlæg.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

1.5. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Der gælder forskellige ikrafttrædelsesbestemmelser for de dele af § 15, der vedrører henholdsvis bagudrettede indgreb (i forhold til historiske tele- og udvidede teleoplysninger) og fremadrettede indgreb (aflytning hhv. fremadrettede tele- og udvidede teleoplysninger).

Dette skyldes blandt andet, at ikrafttrædelse af bestemmelsen, for så vidt angår de historiske tele- og udvidet teleoplysninger, hænger nøje sammen med ikrafttrædelse af logningsbekendtgørelsen, jf. afsnit 1.6. ovenfor.

Det er nødvendigt at sikre sammenhæng til ikrafttrædelse af logningsbekendtgørelsen således, at udbyderne ikke forpligtes til at indrette deres systemer med henblik på logning, før omfanget af forpligtelserne i logningsbekendtgørelsen kendes og er trådt i kraft.

Dette gøres ved at lade bestemmelsen træde i kraft ved udstedelse af en ikrafttrædelsesbekendtgørelse, der udstedes i forbindelse med udstedelse af logningsbekendtgørelsen.

I forbindelse med overgangsbestemmelsen skal det bemærkes, at der, på grund af manglende tekniske systemer, kan være leveringstider på over 1 år for nogle af de systemer, der vil være behov for at anskaffe.

2. Ændring af lov om radiofrekvenser

Den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse har i sin rapport anbefalet, at der skabes den fornødne hjemmel til, at politiet i særlige situationer kan bruge udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation mv. (anbefaling nr. 31). Dette bør efter arbejdsgruppens opfattelse ske ved indsættelse af en udtrykkelig hjemmel hertil i retsplejeloven samt ved de nødvendige konsekvensændringer af reglerne på radio- og telekommunikationsområdet. Indgreb bør efter arbejdsgruppens opfattelse forudsætte, at en retskendelse kan opnås.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Som det fremgår af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, har regeringen besluttet at arbejde videre med at konkretisere denne anbefaling. Udmøntningen af anbefalingen er indeholdt i dette lovforslag. Den foreslåede bestemmelse giver politiet mulighed for at anvende radiofrekvenser uden tilladelse fra IT- og Telestyrelsen. Det bemærkes, at den foreslåede ændring kun omfatter indgreb, som sker i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i lov om rettens pleje § 791 c.

3. Ændring af lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold

Den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse har i sin rapport anbefalet, at der skabes den fornødne hjemmel til, at politiet i særlige situationer kan bruge udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation mv. (anbefaling nr. 31). Dette bør efter arbejdsgruppens opfattelse ske ved indsættelse af en udtrykkelig hjemmel hertil i retsplejeloven samt ved de nødvendige konsekvensændringer af reglerne på radio- og telekommunikationsområdet. Indgreb bør efter arbejdsgruppens opfattelse forudsætte, at en retskendelse kan opnås.

Som det fremgår af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, har regeringen besluttet at arbejde videre med at konkretisere denne anbefaling. Udmøntningen af anbefalingen er indeholdt i dette lovforslag.

Den foreslåede bestemmelse giver politiet mulighed for at bruge udstyr, som ikke overholder lovens almindelige krav for brug af udstyr. Det bemærkes, at den foreslåede ændring kun omfatter indgreb, som sker i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i lov om rettens pleje § 791 c.

D. Lovens administrative, økonomiske, erhvervsmæssige og miljømæssige konsekvenser

1. Administrative og økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget får visse administrative konsekvenser for politiet i forbindelse med registrering af udbydere hos Rigspolitiets Telecenter.

2. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Der må forventes nogle administrative byrder for erhvervslivet i forbindelse med den praktiske bistand til politiet.

Lovforslaget får desuden administrative konsekvenser for IT- og Telestyrelsen i forbindelse med styrelsens tilsyn med reglerne om pligten til indretning af udstyr og systemer, og styrelsens tilsyn med reglerne om indberetning og opdatering af oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder.

Størrelsen af investeringerne for den danske it- og telebranche vil afhænge af, hvor meget de eksisterende net og systemer skal ændres.

Omkostningerne kan således fordele sig meget forskelligt fra udbyder til udbyder.

Omkostningerne må forventes at variere alt afhængig af indretningen af de nuværende systemer, herunder om disse i tilstrækkeligt omfang giver mulighed for specifikke indgreb til indhentning af udvalgte data. Der kan for at opfylde forpligtelsen være behov for at optimere de nuværende generelle systemer eller opbygge parallel-systemer.

Omkostningerne til udvidelse af kravene til aflytning (fremadrettede oplysninger) skønnes af branchen at udgøre i størrelsesordenen 50-100 mio. kr.

Skønnet er baseret på en række forudsætninger, herunder, at data om kundernes anvendelse af tjenesterne ikke uddrages.

Det er således især gennemførelse af de fremtidige krav om logning (historiske oplysninger), der kan involvere store omkostninger, afhængigt af den endelige udformning af kravene. Især logning af internettrafik, skønnes omkostningstungt. Det vil dog i høj grad afhænge af niveauet for forpligtelsen. Der fastsættes nærmere regler herom af Justitsministeriet i medfør af retsplejeloven. Det nærmere omfang kendes således ikke.

3. Administrative konsekvenser for borgerne

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

4. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

D. Forholdet til EU-retten

Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (R&TTE-loven) implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet).

Forslaget om ændring af loven er omfattet af artikel 1, stk. 5 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet), hvorefter der fra direktivet kan undtages apparater, der udelukkende bruges i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

E. Høring

Lovforslaget har ved brev af 10. februar 2006 været udsendt i høring hos:

Advokatfirma DLA Nordic A/S , Advokat Hans Abildstrøm
Advokatfirmaet Jonas Bruun,
Advokatrådet,
Amtsrådsforeningen i Danmark,
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd,
Arbejdstilsynet ,
Arrownet A/S,
Banedanmark,
Beredskabsstyrelsen,
Beskæftigelsesministeriet,
Bolignetforeningen, c/o Kristian Mikael Olesen
Boligselskabernes Landsforening,
Brancheorganisationen for Forbruger Elektronik,
Broadcom,
Center for Teleinformation, Danmarks Tekniske Universitet, Direktør
Knud Erik Skouby
Christian Rovsing A/S,
Consorte Danmark A/S, Steen Malmberg
CyberCity A/S,
Crossroads Copenhagen
DanCell A/S, Erik Hornung

Danmarks Meteorologisk Institut,
Danmarks Radio, Direktionssekretariatet KH 12. sal,
Danmarks Rederiforening,
Dansk Arbejdsgiverforening,
Dansk Elektronik, Co. HTS Interesseorganisationer,
Dansk EL-Forbund,
Dansk Energi,
Dansk Handel og Service,
Dansk Industri,
Dansk Internet Forum,
DANSK IT,
Dansk Management Råd (DMR),
Dansk Metal, Hovedkontor,
Dansk Metal, IT-Sekr., Michael Antonsen
Dansk Standard, Christian M Verholt
Danske Telecom A/S,
Danske Telecom, Peter Jerry Sørensen
Danske Uddannelsesmedier,
Datatilsynet,
De Samvirkende Invalideorganisationer,
Debitel, Per Nielsen
Demokratisk Lokalstation,
Den Kristne Producentkomite, Mogens Videbæk
Det Centrale Handicapråd, Socialministeriet,
Devoteam Fischer & Lorentz A/S,
DSB,
Ementor Danmark A/S,
Equant,
Erhvervs- og Byggestyrelsen,
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen,
FAEM,
FDA,
FDIH - Foreningen for Dansk Internethandel,
Finansministeriet,
Finansrådet - Danske Pengeinstitutters Forening,
Forbrugerombudsmanden,
Forbrugerrådet,
Forbrugerstyrelsen,
Foreningen af Danske InternetMedier (FDIM),
Forsikring & Pension, Forsikringens Hus,
Forsvarsministeriet,
Frederiksberg Kommune, Økonomidirektoratet,
Færøernes Landsstyre,
Føroya Tele,
Global Connect,
Grønlands Hjemmestyre, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur,
Handelskartellet i Danmark,

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Hi3G Denmark ApS,
HK-/Privat, Morten Skov
Hovedstadens Udviklingsråd (HUR),
Hovedstadens Udviklingsråd (HUR),
HTS Interesseorganisationen,
IASTAR Danmark, c/o universitetsradioen,
Indenrigs- og Sundhedsministeriet,
ISPA DK (Foreningen af Internetleverandører) C/O Daisynet A/S, Basse
Bergqvist
IT- og Telestyrelsen,
IT-Brancheforeningen, Underdirektør Jane Eis Larsen
ITEK, Susanne Andersen
ITEK/Dansk Industri,
Justitsministeriet, Lovafdelingen,
Kirkeministeriet,
KL, Økonomisk Sekretariat,
Komm, c/o Kanal 2, Bent Helvang
Konkurrencestyrelsen,
Kulturministeriet,
Københavns Kommune, Udenbys afdeling,
Københavns Universitet, Det Retsvidenskabelige Institut A, Professor dr.
jur. Mads Bryde Andersen
Landbrugsraadet,
Landsforening EDR,
LO - Landsorganisationen i Danmark,
Managing Director , SuperTEL Danmark, John Topp
Miljø- og Energiministeriet,
Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender,
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration,
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Fødevareministeriets
Rådgivende Forskningsudvalg,
Mobiltelebranchen,
Motorola A/S,
Nordic Connect, Henrik Borup
Orange A/S,
Plesner, Svane, Grønberg, Anders Zoega Hansen
PMR-industrien, Pallas Informatik,
Powercom,
Radio- og tv-nævnet, Mediesektariatet,
Realkreditrådet,
Samarbejdsforum for Danske Lytter og seerorganisationer,
Sammenslutningen af Lokale Radio- og TV-stationer,
SAT gruppen, Sekretariat ved IRE Management,
Sekretariatet for Teleklagenævnet,
Service Partner Sjælland,
Service 900 Nævnet ,
Skatteministeriet,

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Skov- og Naturstyrelsen,
 Sky Radio,
 Socialministeriet,
 Sonofon, Kristian Dyhr Toft
 Statsministeriet,
 Stofa,
 Sundhedsstyrelsen,
 TDC,
 TEKNIQ,
 TELE Greenland A/S,
 Tele 2 A/S,
 Teleankenævnet,
 Telekommunikationsindustrien, Direktør Ib Tolstrup
 Tele-Punkt Søborg A/S,
 Telia A/S, Jens Ottosen-Støtt
 TELMORE A/S,
 TetraNet, c/o Motorola A/S,
 TetraStar A/S,
 Tiscali Danmark, Co/Tele 2,
 Transcom Danmark A/S,
 Transport- og Energiministeriet,
 TV Danmark kanal 60 A/S,
 TV 2,
 Udenrigsministeriet,
 Undervisningsministeriet,
 Videnskabsudvalget -UVT
 WorldCOM,
 Økonomi- og Erhvervsministeriet,
 Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab, Professor
 Frands Mortensen

**Ministeriet for Videnskab,
 Teknologi og Udvikling**

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	<i>Positive konsekvenser/mindre udgifter</i>	<i>Negative konsekvenser/merudgifter</i>
Administrative og økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Lovforslaget får visse administrative konsekvenser for politiet i forbindelse med registrering af udbydere hos Rigspolitiets Telecenter. Lovforslaget får	Ingen

	<p>desuden administrative konsekvenser for IT- og Telestyrelsen i forbindelse med styrelsens tilsyn med reglerne om pligten til indretning af udstyr og systemer, og styrelsens tilsyn med reglerne om indberetning og opdatering af oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder.</p>	
<p>Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet</p>	<p>Der må forventes nogle administrative byrder for erhvervslivet i forbindelse med den praktiske bistand til politiet.</p>	<p> Størrelsen af investeringerne for den danske it- og telebranche vil afhænge af, hvor meget de eksisterende net og systemer skal ændres. Omkostningerne kan således fordele sig meget forskelligt fra udbyder til udbyder.</p> <p>Omkostningerne må forventes at variere alt afhængig af indretningen af de nuværende systemer, herunder om disse i tilstrækkeligt omfang giver mulighed for specifikke indgreb til indhentning af udvalgte data. Der kan for at opfylde forpligtelsen være behov for at optimere de nuværende generelle systemer eller opbygge parallel-systemer.</p> <p>Omkostningerne til</p>

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

		<p>udvidelse af kravene til aflytning (fremadrettede oplysninger) skønnes af branchen at udgøre i størrelsesordenen 50-100 mio. kr.</p> <p>Skønnet er baseret på en række forudsætninger, herunder, at data om kundernes anvendelse af tjenesterne ikke uddrages..</p> <p>Det er især gennemførelse af de fremtidige krav om logning (historiske oplysninger), der kan involvere store omkostninger, afhængigt af den endelige udformning af kravene. Især logning af internettrafik, skønnes omkostningstungt. Det vil dog i høj grad afhænge af niveauet for forpligtelsen. Der fastsættes nærmere regler herom af Justitsministeriet i medfør af retsplejeloven. Det nærmere omfang kendes således ikke.</p>
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	<p>Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (R&TTE-loven) implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet).</p>	

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

	<p>Forslaget om ændring af loven er omfattet af artikel 1, stk. 5 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet), hvorefter der fra direktivet kan undtages apparater, der udelukkende bruges i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.</p>
--	--

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

§ 15, stk. 1, nr. 2-4, der nu er nr. 3-5, er indholdsmæssigt uændrede videreførelser af gældende regler, når bortses fra ændringen i det ny nr. 3 af begrebet ”centraler” til ”teknisk udstyr og tekniske systemer”.

Ændringen af § 15 stk. 1, følger af anbefaling 15 i ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”. Det følger af handlingsplanen, at det hidtidige anvendelsesområde for § 15 udvides.

På grund af det forhold, at den nuværende § 15 kun vedrører indretning af centraler (til aflytning), har bestemmelsen hidtil alene omfattet aflytning (herunder samtidig fremadrettede teleoplysninger), jf. de hidtidige lovforslagsbemærkninger til bestemmelsen og ikke etablering af it- og efterbehandlingsudstyr (til logning af tele- og udvidet teleoplysninger).

Hensigten med ændringen er fremover at sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, forpligtes til at indrette deres systemer således, at et indgreb i meddelelshemmeligheden er muligt. Dette skal være muligt uanset den teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen. Med ændringen udvides det eksisterende krav til at indrette centraler, således at det bliver teknologineutralt og dermed uafhængigt af, om trafikken passerer centraler eller andet teknisk udstyr.

Formålet er endvidere at sikre, at udbydere skal kunne give politiet adgang til aflytning, teleoplysninger og udvidede teleoplysninger vedrørende en kommunikation til/fra en bestemt kunde eller et bestemt fælles radiobaseret accesspunkt uafhængig af den teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen.

I rapporten ”Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror” er formålet med anbefaling 15 nærmere præciseret. I det indledende afsnit til kap. 4 om efterforskningsredskaber på teleområdet er anført, at: ”Arbejdsgruppen vil nedenfor komme med en række anbefalinger knyttet til efterforskningsredskaber på teleområdet. En række af disse anbefalinger er udtryk for, at der efter arbejdsgruppens opfattelse er behov for, at myndighedernes efterforskningsredskaber tilpasses den teknologiske udvikling. Der er således efter arbejdsgruppens opfattelse ikke principiel forskel på aflytning af nye kommunikationsformer via internettet og en almindelig fastnettelefon, og det bør derfor sikres, at myndighedernes mulighed for aflytning er til stede.”

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det anføres endvidere, at : ”Formålet med reglerne i § 15 er at fastslå en pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til at sikre, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden på de pågældende udbyderes centraler. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester har således pligt til at indrette centraler, så det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, og til ved anskaffelse af centraludstyr at sikre, at dette er indrettet således, at aflytning er mulig.

Store dele af nutidens elektroniske kommunikation transporteres ikke via centralbaserede netværk, men via pakkebaseret kommunikation, som er en særlig teknologisk fremføringsform af informationen. Således anvendes der pakkebaseret kommunikation i forbindelse med mobiltelefoni, voice-over IP, internet- og andre former for datakommunikation mv.

Det må antages, at pligten for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester efter ordlyden af telekonkurrencelovens § 15 ikke omfatter pakkebaserede netværk. Der gælder derfor ikke en pligt for de omfattede udbydere til at sikre (uden udgift for staten, herunder politiet), at det tekniske udstyr er indrettet således, at det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden i relation til pakkebaseret kommunikation.”

Det nuværende indhold videreføres, således at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester stadig med den nye bestemmelse har pligt til at indrette centraler, så det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, og til ved anskaffelse af centraludstyr at sikre, at dette er indrettet således, at indgreb i meddelelshemmeligheden er mulig.

Som det fremgår af rapporten ”Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror” transporteres store dele af nutidens elektroniske kommunikation ikke via centralbaserede netværk som traditionel telefoni, men via andre teknologiske løsninger som f.eks. via IP-servere over internettet.

På denne baggrund udvides bestemmelsen til også at omfatte andet teknisk udstyr og andre tekniske systemer end centraler og andre teknologiske fremføringstyper, der måtte opstå fremover. Konkret vil udvidelsen bl.a. indebære, at udbydere af IP-baserede taletelefonitjenester samt udbydere af datatransmission, som ikke benytter centraludstyr i traditionel forstand, vil blive omfattet af forpligtelsen. Forpligtelsen gælder dog ikke taleapplikationer over internettet, med mindre disse tilbyder opkald til og fra taletelefonitjenester, hvorved de pågældende applikationer reelt bliver taletelefonitjenester.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Med teknisk udstyr og tekniske systemer skal forstås det udstyr, der er nødvendigt for at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden. Præcis hvilket udstyr, der vil være relevant at indrette, så et indgreb er muligt, vil variere en del mellem net og teknologier. Mens gældende pligter efter § 15 alene vedrører indretning af udstyr med trafikafvikling (centraler) vil specielt pligt til logning stille krav til de af teleudbydere anvendte administrative systemer og systemer til opbevaring af data.

Faciliteterne i udstyret og systemerne til indgreb i meddelelseshemmeligheden bør, så vidt det er muligt, være baseret på fælleseuropæiske standarder. Sådanne standarder foreligger imidlertid indtil videre kun for aflytning af telefoni og data i et vist omfang, mens standardisering af overdragelse af historiske data endnu ikke er påbegyndt. Selvom systemerne er indrettet i overensstemmelse med omtalte standarder på området, er systemerne ofte meget komplekse og delvist proporetære, hvilket gør, at systemerne er forskelligt implementeret afhængigt af leverandøren.

I medfør af den nuværende § 15 er udbydere forpligtet til at indrette de centraler, udbyderen etablerer, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden. Med den nye bestemmelse forpligtes udbydere desuden til at indrette det udstyr og de systemer, de allerede anvender i dag, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Den foreslåede ændring, jf. henvisningen til § 6, stk. 1, afspejler, at pligten i bestemmelsen påhviler udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til slutbrugere, jf. lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet. Ved 'udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere' forstås i denne lov parter, som på kommercielt

grundlag stiller net eller tjenester til rådighed for flere slutbrugere, jf. lovens § 6, stk. 1.

Denne indskrænkning har bl.a. til formål at undtage udbydere, der alene udbyder adgang til kommunikationsnet på engrosmarkedet, f.eks. ejere af fibernet, som andre selskaber udbyder til slutbrugere. Det er ikke nødvendigt at pålægge alle led i værdikæden en sådan forpligtelse for at opnå formålet med indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Bestemmelsen er dog ikke begrænset således, at udbyderen alene skal stille oplysninger til rådighed om egne slutbrugere. Politiet bør gå til den udbyder, som har det pågældende slutbrugerforhold, men der kan i særlige tilfælde være behov for at gå til andre udbydere.

Det er den udbyder, der har slutbrugerforholdet, der har ansvaret for at sikre, at der kan gives adgang til indgreb i meddelelseshemmeligheden.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Det nærmere omfang af de data, som teleudbyderne forpligtes til at udlevere efter en kendelse om indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af teleoplysning, afhænger af udmøntningen af hjemmelen i Retsplejeloven § 786, stk. 4, 2. pkt. til at udstede ”logningsbekendtgørelsen”, jf. afsnit 1.4.2.

Den information, der kan tilvejebringes ved et indgreb i meddelelseshemmeligheden, vil afhænge af tjenesten. Hvis der er tale om traditionel taletelefoni, SMS og kredsløbskoblet datatransmission, vil både teleoplysninger, udvidede teleoplysninger og, for så vidt angår fremadrettede oplysninger, selve indholdet af kommunikationen umiddelbart være tilgængeligt i de for disse tjenester standardiserede formater. I forbindelse med andre typer datatransmission, vil indholdet af kommunikationen og teleoplysninger knyttet til kommunikationen skulle udledes af bruttodatastrømmen. For så vidt angår kravene til udtagelse af fremadrettede data, henvises til bemærkningerne til § 15, stk. 1, nr. 2 nedenfor.

Hvis en taletelefontjeneste benytter en transmissionstjeneste, som udbydes af samme udbyder, er det muligt for udbyderen at stille oplysninger til rådighed fra både taletelefontjenesten og transmissionstjenesten i samme omfang som et tilsvarende tilfælde, hvor de pågældende udbydere ikke er sammenfaldende.

Hvis en VoIP-tjeneste (en applikation) udbydes af en anden end selve transmissionstjenesten, kan udbyderen af transmissionstjenesten kun stille oplysninger til rådighed fra transmissionstjenesten. Dette er f.eks. gældende med en applikation som SKYPE, når opkaldsmulighed til almindelige telefonnumre ikke indgår. Det er således ikke muligt for udbyderen at dekryptere data for så vidt angår en sådan VoIP-tjeneste.

Udbyderen af transmissionstjenesten kan i denne situation således ikke forpligtes til at stille oplysninger til rådighed fra selve VoIP-tjenesten, herunder indholdet heraf.

Det ny nr. 2 skal sikre, at det er muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden for så vidt angår fremadrettede tele- og masteoplysninger.

Fremadrettet skal i denne sammenhæng forstås som 'fra det tidspunkt der fastslås i en retskendelse og fremad'.

Adgang til fremadrettede teleoplysninger sker automatisk ved etablering af en aflytning og udleveres til politiet mod kendelse. For så vidt angår telefonitjenester, giver en aflytning således adgang til viden om A-nummer og B-nummer. For så vidt angår pakkekoblet datatransmission, herunder internetadgang, giver en aflytning i form af adgang til bruttodatastrømmen politiet mulighed for adgang til viden om, hvad kunden foretager sig via tjenesten.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Udbydere er forpligtet til at udtage data, således at politiet alene modtager de oplysninger, som er omfattet af kendelsen (aflytning, teleoplysning eller udvidet teleoplysning).

Hvis der således er tale om en kendelse til indhente teleoplysninger og udvidede teleoplysninger, er udbyderen forpligtet til at videregive de relevante oplysninger i læsbar form fra bruttodatastrømmen.

Der findes i dag tilgængeligt udstyr, der tillader dybere analyse af en IP-baseret datastrøm alene baseret på header-information. Systemerne giver ikke brugere, administratorer eller andre adgang til selve dataindholdet. Hvis der er tale om en kendelse til aflytning, er det udbyders pligt at udtage den del af bruttodatastrømmen, der relaterer sig til det aflyttede objekts IP-adresse, MAC-adresse eller lignende.

De videregivne data, som ikke er trafikdata, i forbindelse med en aflytning kan være krypterede. I relation til en kendelse om aflytning er det udbyders pligt at påse, at der kan stilles relevante data til rådighed for politiet. Det er politiets opgave at fortolke de leverede data.

Dog må de pågældende systemer være således indrettet, at udbydere, som anvender kryptering som en integreret del af deres net, er i stand til at stille den kommunikerede information til rådighed for politiet i ukrypteret form.

Kryptering, der ikke udgør en integreret del af de pågældende udbyderes basale tjenester, herunder kryptering der tilføjes af andre, er det derimod ikke den pågældende net- eller tjenestes udbyders ansvar at sikre indgreb i

meddelelshemmeligheden i i ukrypteret form, idet dette ikke i praksis vil være muligt for net- eller tjenesteudbyderen.

Det bemærkes, at for mobilkommunikation vil det ikke være muligt at levere udvidede teleoplysninger ”online”. Der findes ikke en teknisk løsning til i realtid at kunne se, hvilken abonnent der er på en bestemt mast. Dette skyldes, at oplysningerne, som genereres, skal opsamles fra en given mast og sendes til et centralt sted, før disse kan anvendes. Dette kan dog ske meget hurtigt, og oplysningerne vil derfor være friske historiske oplysninger. Dette opfylder dog politiets behov for fremadrettede udvidede teleoplysninger (masteoplysninger).

Til nr. 2

§ 15, stk. 2 foreslås ændret som en konsekvens af ændringen af § 15, stk. 1.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Til nr. 3

§ 15, stk. 3, foreslås ændret som konsekvens af, at der indsættes et nyt nr. 2. i § 15, stk. 1, hvorfor det tidligere nr. 2 nu bliver nr. 3. Stk. 3 er indholdsmæssigt uændret.

Til nr. 4

Ændringen følger af anbefaling 18 i ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”.

Bestemmelsen skal både sikre, at teleudbyderne bistår politiet ved at iværksætte indhentelse af historiske tele- og masteoplysninger straks efter en konkret anmodning, og ved at oplysningerne udleveres til politiet så hurtigt som muligt indenfor en rimelig tidsfrist, således at hensigten med indgrebet ikke forspildes. Der er således ikke tale om, at en udbyder med det samme (straks) skal kunne levere data, men blot at udbyder straks skal gå i gang.

Målsætningen med bestemmelsen er at optimere leveringstiden på efterspurgte oplysninger. Det skal bemærkes, at tidsrammen, jf. ”på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes”, må knytte sig til, hvad der er praktisk muligt på baggrund af den teknologiske udvikling på et givet tidspunkt.

Teknologien og de forskellige datatyper er i stadig udvikling, og der skal ved fortolkning af, hvor hurtigt teleudbyderne skal levere de efterspurgte oplysninger, ske en konkret graduering både i forhold til bestemte datatyper og bestemte systemer. Til eksemplificering kan nævnes, at der i dag er store variationer i leveringstider for fastnet og mobiltelefoni, der

spænder fra 24 timer til 1 time. Målsætningen må dog være at tilnærme sig en leveringstid på højst 1 time.

Det nærmere omfang af de data, som teleudbyderne forpligtes til at udlevere, afhænger af udmøntningen af hjemmelen i Retsplejeloven § 786, stk. 4, 2. pkt. til at udstede ”logningsbekendtgørelsen”. Forpligtelsen vil komme til at omfatte krav om udlevering af flere forskellige datatyper, som skal udtrækkes fra forskellige teknologier.

”Historiske data” vil sige data frem til tidspunktet for henvendelsen. Det vil også sige data fra de sidste 24 timer. Teleudbyderne opdaterer typisk systemerne én gang i døgnet om natten. I forhold til de data, der er genereret siden, og som altså er yngre end de data, der er omfattet af den sidste opdatering, vil der efter omstændighederne kunne laves specifikke indgreb og særkørsler, så politiet kan få udvalgte oplysninger så hurtigt, at hensigten med indgrebet ikke forspildes.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Der kan imidlertid for at opfylde forpligtelsen være behov for at optimere de nuværende systemer/ lave parallel-systemer.

Det skal bemærkes, at det generelt vil være teknisk muligt at fremskaffe disse oplysninger. Der er dog identificeret udstyr i mindre dele af fastnettet, hvor der endnu ikke er kendte løsninger til at skaffe oplysninger om dagens trafik i løbet af tilstrækkelig kort tid. Det vil formentlig kræve nærmere dialog med udstyrsleverandøren at vurdere, om der kan findes en teknisk løsning.

Det skal endvidere bemærkes, at der i forhold til tidsrammen for udlevering af oplysninger til politiet må tages hensyn til, at de systemer, der genererer oplysningerne, ikke vil være søgbare hele tiden. Dette kan skyldes forhold som behovet for opdatering af databaser, opgradering af systemerne, vedligeholdelse el. lign. Der kan således ikke med rimelighed fastsættes en bestemt, generel tidsramme.

Udlevering af tele- og masteoplysninger vil typisk ske på baggrund af en anmodning, der vedrører et geografisk område eller et bestemt nummer (afhængig af situationen). Indgangen til en datasøgning vil være en anmodning om oplysninger vedr. et nummer/ en person eller et geografisk punkt (f.eks. en mast). Det er de sidst registrerede oplysninger, der er de vigtigste for politiet - der er i den forbindelse behov for at kunne levere både A/B-nummer (henholdsvis nummeret på den opkaldende abonnent og nummeret på den der ringes til), IP-adresse eller MAC-adresse og masteoplysninger i relevant omfang.

Vedrørende telefoni er der behov for både at kunne få en tilkalds- og en opkaldsliste.

Bestemmelsen i § 15, stk. 4, skal således bl.a. sikre rammerne for politiets indgreb i medfør af retsplejelovens regler om indgreb i meddelelshemmeligheden. De oplysninger, som udbydere skal indrette deres systemer til at logge med henblik på indgreb i meddelelshemmeligheden i form af teleoplysning og udvidet teleoplysning, fremgår af retsplejelovens § 786, stk. 4, og de i medfør heraf fastsatte regler. Det betyder ligeledes, at undtagelser fra selve pligten til logning vil fremgå af regler udstedt i medfør af retsplejelovens § 786, stk. 4.

I forbindelse med den nærmere regelfastsættelse efter § 786, stk. 4, 2. pkt., vil der skulle foretages en hensigtsmæssig afgrænsning af den omfattede personkreds gennem eksempelvis en »bagatelgrænse«, hvorefter mindre udbydere ikke generelt skal logge trafikdata i 1 år.

Bestemmelsen gælder som udgangspunkt alle udbydere af elektroniske kommunikations- eller -tjenester til slutbrugere, men det er hensigten at benytte muligheden i § 15, stk. 4, og nu bliver stk. 5, til at undtage visse udbydere, således at bestemmelsens anvendelsesområde tilpasses kravene i logningsbekendtgørelsen, jf. også bemærkningerne til § 1, nr. 5.

Til nr. 5

Der er tale om konsekvensrettelser pga. tilføjelsen af et nyt nr. 2 til § 15, stk. 1, og ændringen af central-begrebet i § 15, stk. 1.

Der er endvidere i og med den generelle ændring af § 15 behov for en indholdsmæssig præcisering af omfanget af bemyndigelsen i medfør af forslaget i forhold til den eksisterende bemyndigelse.

Det skal på baggrund af ændringen af § 15 til at omfatte både bagudrettede og fremadrettede indgreb i meddelelshemmeligheden præciseres, at bemyndigelsen alene omfatter de fremadrettede indgreb. De bagudrettede indgreb er en del af logningsforpligtelsen, hvorfor undtagelser til anvendelsesområdet vil blive reguleret i anden lovgivning.

Det fremgår af rapporten ”Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror”, at: ”Da behovet for at kunne foretage indgreb primært retter sig mod de større udbydere, og da omkostningerne ved at ændre de tekniske systemer vil kunne virke meget byrdefulde for især mindre udbydere, bør det efter arbejdsgruppens opfattelse – med henblik på at sikre et bredt konkurrence- og innovationspræget telemarked – overvejes at undtage de helt små udbydere, herunder f.eks. andelsbolig- og antenneforeninger.”

Efter den foreslåede bestemmelse vil ministeren for videnskab, teknologi og udvikling efter forhandling med justitsministeren kunne fastsætte regler, hvorefter de krav, der efter § 15, stk. 1, nr. 1, 2 og 3, stilles til indretningen af udstyr og systemer, fraviges i særlige tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn nødvendiggør dette.

På trods af at den kommende bestemmelse i § 15 bliver begrænset til at gælde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, vil der stadig være behov for en bemyndigelsesbestemmelse til fravigelse af forpligtelsen til at indrette udstyr og systemer.

Det vil fortsat være muligt at undtage udbydere som beskrevet i bemærkningerne til den tidligere § 15, stk. 4.

På grund af den udvidede bestemmelse i § 15 til at omfatte indretningen af andet udstyr og systemer end centraler, vil bemyndigelsesbestemmelsen fremover også kunne anvendes til at fravige forpligtelsen for visse offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvor det ikke teknisk giver mening at pålægge en forpligtelse til at kunne foretage indgreb i meddeleleshemmeligheden.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Det kan f.eks. gælde radiobaserede systemer og andre systemer med mulighed for direkte kommunikation mellem terminaler, f.eks. TETRA, ligesom det kan være relevant at kunne fritage broadcasting-tjenester fra forpligtelsen.

Bestemmelsen vil derudover kunne sikre den nødvendige sammenhæng mellem kravene i telereguleringen og i den kommende logningsbekendtgørelse.

Til nr. 6 (lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15a)

Den foreslåede bestemmelse følger af anbefaling 25 i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

I rapporten ”Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror” anbefales det, at politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, får mulighed for at indhente oplysninger om, hvem en telefon tilhører, samt hvilken operatør et telefonnummer er tilknyttet.

Politiet anvender i dag følgende to kilder til oplysninger:

- 118-databasen (oplysninger om telefonnummer og kundens oplysninger)
- OCH-databasen (oplysninger om operatør og udbyder)

Det følger af § 56, stk. 3 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som nævnt i stk. 1 og 2, skal sikre, at andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har adgang til via en database at få oplyst, hvilken udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester et abonnentnummer er afgivet til, med sigte på korrekt dirigering af opkald til porterede abonnentnumre.

Branchen har til brug herfor oprettet ovennævnte OCH-database (Operators Clearing House A/S).

Politiet har dog ved flere lejligheder konstateret, at OCH ikke opdateres løbende.

For så vidt angår 118-databasen skal udbydere anmelde slutbrugeroplysninger hertil (også hemmelige numre). Databasen indeholder ikke oplysninger om udbydere.

OCH's database indeholder oplysninger om netoperatører og serviceoperatører. Databasen er nødvendig af hensyn til videregivelse af trafik, nummerportering mm., hvorfor oplysningerne bør være tilstede. De tekniske dirigeringsoplysninger opdateres umiddelbart efter ændring i kundeforholdet, men oplysningerne vedrørende udbyderen har hidtil ikke været opdateret fuldstændigt.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bestemmelsen pålægger udbyderne en pligt til umiddelbart efter en ændring af et slutbrugerforhold at indberette de ændrede oplysninger til OCH-databasen. Forpligtelsen påhviler den udbyder, der modtager slutbrugeren, og den gælder også i de tilfælde, hvor slutbrugeren overføres uden anvendelse af procedurerne for nummerportabilitet.

Politiet vil herefter ved at sammenholde denne database med 118-databasen og evt. IT- og Telestyrelsens fortegnelse over nummerserier kunne finde frem til, hvilken udbyder et telefonnummer er tilknyttet.

Der er ikke behov for at kræve, at alle indrappoterer direkte til OCH, idet det vil være tilstrækkeligt at indrapportere til en mellemoperatør, som sørger for en samlet indrapportering til OCH. Pligten til at indrapportere påhviler dog udbyderen.

IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med bestemmelsens overholdelse jf. bemærkningerne til § 1, nr. 7.

Til nr. 6 (lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15b)

Den foreslåede bestemmelse følger af anbefaling 20 i "Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse". Bestemmelsen skal sikre, at Rigspolitiet har adgang til relevante oplysninger om udbyderforhold til brug for efterforskning af kriminelle forhold, herunder terrorbekæmpelse.

Det fremgår af rapporten "Det danske samfunds beredskab og indsats mod terror", at det ikke vil være "formålstjenstligt, at alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester etablerer et døgnbetjent kontaktpunkt. Der vil på den baggrund heller ikke være behov for, at alle

udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester registreres hos Rigspolitiets Telecenter. Det kan derfor overvejes at undtage de helt små udbydere samt udbydere, der ikke stiller kommunikationsnet- og tjenester til rådighed på et kommercielt grundlag.”

Afgrænsningen af, hvilke udbydere, der vil blive omfattet af logningspligten, vil blive fastsat i forbindelse med udstedelsen af Justitsministeriets logningsbekendtgørelse, jf. ovenfor under afsnit 1.4.2. Der er i forbindelse med udarbejdelsen af denne bekendtgørelse nedsat en arbejdsgruppe under Justitsministeriet med repræsentanter fra IT- og Telebranchen og boligforeninger og -selskaber. Arbejdet forventes tilendebragt i løbet af sommeren 2006.

I forhold til fremadrettede oplysninger skal bemærkes, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 15, stk. 4, der bliver til stk. 5, på grund af udvidelsen af § 15 til at omfatte indretningen af andet udstyr og systemer end centraler, fremover også vil kunne anvendes til at fravige forpligtelsen for visse offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvor det ikke teknisk giver mening eller er uforholdsmæssigt byrdefuldt for mindre udbydere at pålægge en forpligtelse til at kunne foretage en bestemt type indgreb i meddelelshemmeligheden.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal som udgangspunkt indberette egne kontaktoplysninger. Udbyderen kan dog jf. bemærkningerne til § 15, stk. 1, out-source forpligtelsen til indretning af udstyr og systemer, således at indgreb i meddelelshemmeligheden er mulig. Den udbyder, som forpligtelsen påhviler, bør have mulighed for at aftale med f.eks. en anden udbyder, at de praktiske indgreb kan ske i den anden udbyders net. Det kan f.eks. gøre sig gældende for gensalgsudbydere og bolignet.

Såfremt forpligtelsen til indretning af systemer, jf. § 15, stk. 1, er out-sourcet til en anden udbyder, sikrer registrering af kontaktoplysninger på den udbyder, til hvem pligten er out-sourcet, at politiet hurtigst muligt kan kontakte den rette.

Den nærmere udmøntning af bestemmelsen vil ske i forbindelse med den afgrænsning, som Justitsministeriet skal lave i forbindelse med arbejdet med logningsbekendtgørelsen og anbefaling 19 og 21 i ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”.

Til nr. 7.

Den foreslåede ændring af § 22, stk. 2, nr. 1, medfører, at IT- og telestyrelsen fører tilsyn med og træffer afgørelser i sager om udbydere af

elektroniske kommunikationsnet eller -tjenesters overholdelse af den foreslåede § 15 a.

Til nr. 8.

§ 112, stk. 1, nr. 1 foreslås ændret, så overtrædelse af den nye bestemmelse i § 15, stk. 4, straffes med bøde.

Til § 2

Til nr. 1

I rapporten om ”Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror” udarbejdet af den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse anbefales det, at der skabes den fornødne lovhjemmel til, at politiet i særlige situationer kan bruge apparater, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bestemmelsen gennemfører anbefaling 31 i ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”.

Gennemførelse af denne anbefaling forudsætter, at frekvensloven ændres, så politiet i visse tilfælde får mulighed for at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v. på radiofrekvenser, som andre har tilladelse til at anvende.

For at sikre at politiet har de nødvendige midler til at bekæmpe terror og anden kriminalitet, foreslås det, at politiet uden tilladelse fra IT- og Telestyrelsen kan anvende radiofrekvenser med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., såfremt dette sker for at forhindre terroranslag og anden kriminalitet, jf. lov om rettens pleje § 791 c.

Det skal bemærkes, at der fremsættes et lovforslag om § 791 c parallelt med nærværende lovforslag.

Politiets anvendelse af radiofrekvenser i disse særlige tilfælde er således alene fritaget fra kravet om tilladelse, jf. lovens § 4, stk. 1, og derfor omfattet af lovens øvrige bestemmelser.

Det bemærkes, at indgrebet skal ske i overensstemmelse med lov om rettens pleje § 791 c.

Bestemmelsen gennemfører anbefaling 31 i den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelses rapport om ”Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror”.

Til § 3

Til nr. 1.

I rapporten om ”Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror” udarbejdet af den tværministerielle arbejdsgruppe anbefales det, at der skabes den fornødne lovhjemmel til, at politiet i særlige situationer kan bruge apparater, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v.

Bestemmelsen gennemfører anbefaling 31 i ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”.

Gennemførelse af anbefalingen forudsætter, at lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (R&TTE-loven) ændres, så politiet i visse tilfælde får mulighed for at bruge apparater med henblik på at forhindre eller afbryde radio og telekommunikation m.v., når det sker for at forhindre terroranslag og anden kriminalitet, jf. lov om rettens pleje § 791 c. Der fremsættes et lovforslag om indførelse af § 791 c i retsplejeloven parallelt med nærværende lovforslag.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

For at sikre at politiet har de nødvendige midler til at bekæmpe terror og anden kriminalitet, forslås det, at politiet kan bruge støjsendere, der netop har til formål at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., såfremt dette sker for at forhindre terroranslag og anden kriminalitet.

Dette er en fravigelse af reglen i § 10, stk. 1, i lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, om at brug af apparater forudsætter, at disse overholder de væsentlige krav, jf. lovens § 5, og er forsynet med korrekt mærkning, jf. lovens § 6.

Det betyder, at politiet i disse særlige tilfælde lovligt kan bruge apparater, der ikke overholder lovens krav.

Politiets brug af apparater i andre tilfælde er ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse og skal derfor overholde lovens almindelige bestemmelser.

Det bemærkes, at indgrebet skal ske i overensstemmelse med lov om rettens pleje § 791 c.

Forslaget er omfattet af artikel 1, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet), hvorefter der fra direktivet kan undtages apparater, der udelukkende bruges i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Til § 4

Loven foreslås at træde i kraft den 1. juli 2006.

Ændringen af lovens § 15, med forslagets nr. 1 og 4, foreslås at have differentierede ikrafttrædelsesdatoer for de dele af den nye bestemmelse, der vedrører henholdsvis bagudrettede indgreb (i forhold til historiske tele- og masteoplysninger) og fremadrettede indgreb (aflytning hhv. fremadrettede tele- og masteoplysninger).

§ 15 implementerer både anbefaling 15, 17 og 18 jf. ”Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse”. Grunden til, at der foreslås at gælde forskellige ikrafttrædelsesbestemmelser er blandt andet, at ikrafttrædelse af bestemmelsen, for så vidt angår de bagudrettede teleoplysninger og udvidede teleoplysninger (masteoplysninger), hænger nøje sammen med ikrafttrædelse af logningsbekendtgørelsen.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det er nødvendigt at sikre sammenhæng til ikrafttrædelse af logningsbekendtgørelsen således, at udbyderne ikke forpligtes til at indrette deres systemer med henblik på logning, før omfanget af forpligtelserne i logningsbekendtgørelsen kendes og er trådt i kraft.

Dette foreslås gjort ved at lade bestemmelsen træde i kraft ved udstedelse af en bekendtgørelse, der ”times” i forhold til udstedelse af logningsbekendtgørelsen, for så vidt angår de bagudrettede teleoplysninger og udvidede teleoplysninger (masteoplysninger). Det skal i den forbindelse bemærkes, at der, på grund af manglende tekniske systemer, kan være leveringstider på over 1 år for nogle af de systemer, der vil være behov for at anskaffe.

For så vidt angår de fremadrettede indgreb i meddelelseshemmeligheden, foreslås det at lade bestemmelsen træde i kraft med et varsel på 12 måneder for udstyr, der etableres efter lovens ikrafttræden og med et varsel på 18 måneder for udstyr, der er idriftsat efter hidtil gældende regler. Dermed gives der mulighed for, at ændringerne kan gennemføres i sammenhæng med løbende større opgraderinger på en smidig måde. Også for de systemer, der vil være behov for at anskaffe til understøttelse af kravet om fremadrettede oplysninger, kan der være leveringstider på over 1 år.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

<p>§ 15. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal uden udgift for staten, herunder for politiet, sikre,</p> <p>1) at de centraler, udbyderen etablerer, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. retsplejelovens kapitel 71,</p> <p>2) at de centraler, udbyderen etablerer, er indrettet således, at det efter anmodning fra politiet er muligt at foretage aflytning og øjeblikkelig overførelse af telekommunikation til en anden medlemsstat efter artikel 18, stk. 5, litra a, sammenholdt med stk. 2, litra a og c, i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater,</p> <p>3) at de gateway-stationer,</p>	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 28. juli 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 1427 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:</p> <p>1. § 15, stk. 1, affattes således:</p> <p>” <i>Stk. 1.</i> Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere som nævnt i § 6, stk. 1, skal uden udgift for staten, herunder for politiet, sikre,</p> <p>1) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. lov om rettens pleje kapitel 71,</p> <p>2) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. lov om rettens pleje kapitel 71, i form af fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning, umiddelbart efter at disse registreres.</p> <p>3) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at det efter anmodning fra politiet er muligt at foretage aflytning og øjeblikkelig overførelse af telekommunikation til en anden medlemsstat efter artikel 18, stk. 5, litra a, sammenholdt med stk. 2, litra a og c, i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater,</p> <p>4) at de gateway-stationer,</p>
---	--

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

<p>udbyderen etablerer, er indrettet således, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i andre medlemsstater, der benytter gateway-stationen, har direkte adgang til denne, så det gennem sådanne udbydere er muligt at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig i den pågældende medlemsstat, jf. artikel 19 i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, og</p> <p>4) at udbyderen har direkte adgang til gateway-stationer, der befinder sig i andre medlemsstater, og som udbyderen benytter, således at politiet gennem udbyderen har mulighed for at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig her i landet, jf. retsplejelovens kapitel 71 og konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om de tekniske krav til centraler og gateway-stationer som nævnt i stk. 1.</p>	<p>udbyderen anvender, er indrettet således, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i andre medlemsstater, der benytter gateway-stationen, har direkte adgang til denne, så det gennem sådanne udbydere er muligt at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig i den pågældende medlemsstat, jf. artikel 19 i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, og</p> <p>5) at udbyderen har direkte adgang til gateway-stationer, der befinder sig i andre medlemsstater, og som udbyderen benytter, således at politiet gennem udbyderen har mulighed for at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig her i landet, jf. retsplejelovens kapitel 71 og konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.”</p> <p>Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.</p> <p>2. I § 15, stk. 2, ændres ”centraler” til ”udstyr, systemer”.</p>
--	---

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

<p><i>Stk. 3.</i> Det påhviler udbyderen at bistå politiet ved gennemførelse af indgreb i meddelelshemmeligheden i de i stk. 1, nr. 2, nævnte tilfælde.</p>	<p>3. I § 15, stk. 3, ændres ”stk. 1, nr. 2” til ”stk. 1, nr. 3”.</p> <p>4. Efter § 15, stk. 3, indsættes som nyt <i>stk. 4.</i>:</p> <p>”<i>Stk. 4.</i> Det påhviler udbyderen at sikre, at politiets anmodninger om fremskaffelse af historisk tele- og udvidet teleoplysning, jf. stk. 1, nr. 1, behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes.”</p> <p>Stk. 4 bliver herefter stk. 5.</p>
<p><i>Stk. 4.</i> Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler, hvorefter de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte krav til indretning af centraler kan fraviges i særlige tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn nødvendiggør dette.</p>	<p>5. I § 15, <i>stk. 4</i>, der nu bliver <i>stk. 5</i>, ændres ”stk. 1, nr. 1 og 2” til stk. 1, nr. 1, 2 og 3” og ”centraler ” ændres til ”udstyr”.</p> <p>6. Efter § 15 indsættes i kapitel 3:</p> <p>”§ 15 a. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal til en fælles database, jf. § 56, stk. 3, indberette og opdatere oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder. Oplysninger skal indberettes umiddelbart efter en slutbrugers skift af udbyder, jf. § 36 om nummerportabilitet. Forpligtelsen påhviler den udbyder, der modtager slutbrugeren, og den gælder også i de tilfælde, hvor slutbrugeren overføres uden</p>

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

<p>§ 22. IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med, at udbydere, der er udpeget som forsyningspligtudbydere i henhold til denne lov</p> <p>...</p> <p><i>Stk. 2.</i> IT- og Telestyrelsen fører endvidere tilsyn med</p> <p>1) at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, ejere af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af betalingstelefoner overholder § 13, stk. 1 og 3, § 15, stk. 1, og § 21, stk. 1. og regler udstedt med hjemmel i §§9, 10, 12 og 14 samt § 15, stk. 2,</p> <p>...</p> <p>§ 112. Med bøde straffes</p> <p>1) den, der overtræder § 13, stk. 1, § 15, stk. 3, § 34, stk. 3-6, eller § 64,</p> <p>...</p>	<p>anvendelse af procedurerne for nummerportabilitet.</p> <p>§ 15 b. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal registrere deres virksomhed hos Rigspolitiets Telecenter.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at det i stk. 1 nævnte krav kan fraviges for mindre udbydere, eller hvor særlige praktiske hensyn nødvendiggør dette.”</p> <p>7. I § 22, <i>stk. 2, nr. 1</i>, indsættes efter ”§ 15, stk. 1,”: ”§ 15 a”.</p> <p>8. I § 112, <i>stk. 1, nr. 1</i>, indsættes efter ”§ 15, stk. 3,” : ”§ 15, stk. 4,”.</p>
--	--

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

<p>§ 4. Anvendelse af radiofrekvenser kan alene ske på grundlag af tilladelse udstedt af IT- og Telestyrelsen, jf. dog stk. 2-4.</p> <p><i>Stk. 2.</i> IT- og Telestyrelsen fastsætter nærmere regler om, at radiofrekvenser uanset stk. 1 kan anvendes uden tilladelse, herunder begrænsninger for anvendelsen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> IT- og Telestyrelsen kan efter drøftelse med forsvaret fastsætte regler om forsvarets anvendelse af radiofrekvenser, herunder at forsvarets anvendelse af radiofrekvenser uanset stk. 1 kan ske uden tilladelse.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Anvendelse af radiofrekvenser i radioanlæg, der alene er indrettet til modtagning, kan uanset stk. 1 ske uden tilladelse.</p>	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>I lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 23. juni 2004, foretages følgende ændring:</p> <p>1. Efter § 4, stk. 4, indsættes som nyt <i>stk. 5</i>:</p> <p>”<i>Stk. 5.</i> Politiet kan uanset stk. 1, anvende radiofrekvenser uden tilladelse med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v. som led i indgreb foretaget i medfør af lov om rettens pleje § 791 c.”</p> <p style="text-align: center;">§ 3</p> <p>I lov om radio- og teleterminaludstyr</p>
---	--

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

<p>§ 4. IT- og Telestyrelsen kan efter forhandling med forsvarsministeren fastsætte nærmere regler om forsvarets brug af apparater.</p>	<p>og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002, foretages følgende ændring:</p> <p>1. Efter § 4 indsættes i kapitel 1:</p> <p>”§ 4 a. Loven finder ikke anvendelse på politiets brug af apparater med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., der sker som led i indgreb foretaget i medfør af lov om rettens pleje § 791 c.”</p> <p style="text-align: center;">§ 4</p> <p><i>Stk. 1.</i> Loven træder i kraft den 1. juli 2006, jf. dog stk. 2-4.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 1, nr. 1, for så vidt angår historisk tele- og udvidet teleoplysning, og § 1, nr. 4.</p> <p><i>Stk. 3.</i> § 1, nr. 1, træder for så vidt angår udstyr, der etableres efter lovens ikrafttrædelse til brug for fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning, i kraft 1. juli 2007.</p> <p><i>Stk. 4.</i> § 1, nr. 1, træder for så vidt angår udstyr, der er idriftsat inden lovens ikrafttrædelse til brug for fremadrettet tele- og udvidet teleoplysning, i kraft 1. januar 2008.</p>
---	--

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling